

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง การรับรู้สิทธิของคนพิการ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 : ศึกษากรณีในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ของคนพิการและศึกษาความคิดเห็นต่อสิทธิของคนพิการตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 วิธีการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาแบบสำรวจ โดยศึกษาจากเอกสารและเก็บข้อมูลจากภาคสนาม ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้พิการในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 เขตพื้นที่ ได้แก่ เขตดุสิต เขตพญาไท และเขตราชเทวี กลุ่มตัวอย่าง 285 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่า t-test ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ SPSS การศึกษาปรากฏ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ร้อยละ 61.1 เป็นเพศชาย ร้อยละ 38.9 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 37.2 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมา ร้อยละ 25.6 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมา ร้อยละ 23.5 อายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 11.2 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี และร้อยละ 2.5 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี

ด้านสถานภาพ ร้อยละ 49.5 สถานภาพโสด ร้อยละ 40.4 สถานภาพสมรส นอกนั้น ร้อยละ 6.0 และ ร้อยละ 4.2 มีสถานภาพ หย่าร้างและหม้าย

ด้านการศึกษา ร้อยละ 35.8 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 34.4 มีการศึกษาระดับ ประถมศึกษา ร้อยละ 10.2 ไม่ได้ศึกษา ร้อยละ 8.8 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 4.6 มีการศึกษาระดับ ปวช. และร้อยละ 3.9 และ ร้อยละ 2.5 มีการศึกษาอนุปริญญา / ปวส. สูงกว่าปริญญาตรี

ประเภทความพิการ / ลักษณะความพิการ / ระดับความพิการ ร้อยละ 60.7 พิการทางการเคลื่อนไหว รองลงมา ร้อยละ 20.0 พิการทางการได้ยิน และร้อยละ 9.3 พิการทาง

การเคลื่อนไหว ในส่วนของสาเหตุของความพิการ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.1 พิการภายหลัง และ ร้อยละ 43.9 พิการแต่กำเนิด ในส่วนของระดับความพิการ พบว่าคนพิการส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.0 พิการระดับ 3 ร้อยละ 19.6 พิการระดับ 2 ร้อยละ 16.5 พิการระดับ 4 ร้อยละ 16.1 และ 7.7 พิการระดับ 5

รายได้ต่อเดือนของคนพิการ ร้อยละ 41.1 มีรายได้ ระหว่าง 5,001-10,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 27.4 มีรายได้ 1,001-5,000 บาท ร้อยละ 9.11 มีรายได้ระหว่าง 5,001-20,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 8.8 มีรายได้ 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 7.7 มีรายได้ต่ำกว่าต่ำกว่า 1,000 และร้อยละ 6.0 มีรายได้ 20,001 ขึ้นไป

ด้านการประกอบอาชีพ ร้อยละ 49.8 ประกอบอาชีพอิสระ/รับจ้างทั่วไป รองลงมา ร้อยละ 27.4 มีอาชีพเป็นเจ้าของกิจการส่วนตัว รองลงมา ร้อยละ 20.7 ประกอบอาชีพลูกจ้าง/พนักงาน และ ร้อยละ 2.1 ประกอบรับราชการ

ส่วนที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยมีประเด็นในการศึกษา ประกอบด้วย การรับรู้สิทธิตามมาตรา 20 แห่ง พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 การรับรู้วัตถุประสงค์ ลักษณะสำคัญด้านสิทธิ สิทธิการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ สิทธิทางการศึกษา สิทธิทางการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ สิทธิทางด้านสังคมและการบริการสิทธิอื่น ๆ

สรุปภาพรวมของการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 52.6 มีการรับรู้ปานกลาง ร้อยละ 34.7 มีระดับการรับรู้สูง และร้อยละ 22.6 มีระดับการรับรู้ต่ำ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ตอบเกี่ยวกับการรับรู้ด้านแนวคิดการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่จะมีความเข้าใจต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการฉบับใหม่

กรณีที่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ตอบข้อคำถามผิด ในด้านลักษณะสาระสำคัญด้านสิทธิ ตามมาตรา 20 พบว่า ร้อยละ 50.2 ตอบผิด กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษายังมีความเข้าใจผิดในเรื่องของการยื่นขอมีบัตรประจำตัวเขตกรุงเทพฯ ต้องติดต่อที่สำนักส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ร้อยละ 62.5 ตอบผิดในเรื่องสิทธิบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ กรณีคนพิการที่บัตรประจำตัวคนพิการสามารถทำกายภาพบำบัดที่โรงพยาบาลของรัฐ โดยเสีย

ค่าใช้จ่ายครั้งหนึ่ง ร้อยละ 54.4 ตอบผิดในเรื่องคนพิการทางการมองเห็น 1 ช้าง สามารถขอทำใบอนุญาตขับรถสำหรับคนพิการได้ และร้อยละ 50.2 ที่ตอบผิด ในเรื่องคนพิการมีสิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือ หรือเครื่องช่วยความพิการติดตัวไปด้วย โดยเสียค่าใช้จ่ายเท่าบุคคลทั่วไป

เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษพบว่า คนพิการแต่ละประเภทจะมีการรับรู้และให้ความสำคัญในเรื่องของสิทธิเฉพาะความพิการของตนเอง รวมถึงความเข้าใจในด้านสิทธิที่คนพิการพึงจะได้รับยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน ต่อบริการฟื้นฟูทางการแพทย์ และบริการทางสังคม อาทิ เข้าใจว่าการทำใบอนุญาตขับรถสำหรับคนพิการทางสายตาไม่สามารถกระทำได้ และสิทธิการมีเครื่องช่วยหรือสัตว์นำพา ซึ่งสิทธิต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิทธิเฉพาะความพิการ จึงทำให้คนพิการตอบข้อคำถามผิด

ส่วนที่ 3 ระดับความคิดเห็นต่อสิทธิคนพิการ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

ระดับความคิดเห็นต่อสิทธิ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยมีประเด็นในการศึกษาทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ด้านบริการทางการศึกษา ด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ ด้านบริการทางสังคม ด้านบริการสังคมอื่น ๆ

สรุปผลภาพรวมระดับความคิดเห็นต่อสิทธิตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 พบว่ามีค่าเฉลี่ย 3.4 ซึ่งมีความคิดเห็นต่อสิทธิอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับความคิดเห็นต่อสิทธิบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ มี 2 ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ร้อยละ 36.8 คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการมีบัตรประจำตัวแล้ว มีสิทธิได้รับกายอุปกรณ์เทียม หรือเครื่องช่วยความพิการ และร้อยละ 31.6 คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการแล้วสามารถขอรับสื่อส่งเสริมพัฒนาการได้ เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้พิการทางการเคลื่อนไหว และอาจจะยังไม่เข้าถึงสิทธิบริการการฟื้นฟูทางการแพทย์ ในด้านการอุปกรณ์และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อสิทธิบริการดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย

ระดับความคิดเห็นต่อบริการการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ อยู่ในระดับปานกลางมี 2 ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างคนพิการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ร้อยละ 36.8 สถานประกอบการเอกชนที่รับคนพิการเข้าทำงานมีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงิน

ค่าจ้าง และร้อยละ 32.3 สถานประกอบการเอกชนที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 200 คนขึ้นไปจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน 1 คน เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษา พบว่า คนพิการส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพอิสระ และสามารถกู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้ จึงทำให้คนพิการไม่เข้าสู่ตลาดแรงงานในสถานประกอบการ คนพิการจึงมีความคิดเห็นต่อการทำงานในสถานประกอบการเอกชน อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 4 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรเพศกับการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 พบว่า เพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้วัตถุประสงค์และลักษณะสาระสำคัญด้านสิทธิ ตามมาตรา 20 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการรับรู้แนวความคิดการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ วัตถุประสงค์ และลักษณะสาระสำคัญด้านสิทธิคนพิการ ตามมาตรา 20 กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ระดับน้อย ในช่วงอายุ 41-51 ปี

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการรับรู้แนวความคิดการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการรับรู้ลักษณะสาระสำคัญด้านสิทธิ ตามมาตรา 20 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ระดับประถมศึกษา มีความรู้ระดับน้อย ส่วนเรื่องการรับรู้วัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่างระดับมัธยมศึกษา มีความรู้อยู่ในระดับน้อย

ความสัมพันธ์ระหว่างด้านรายได้กับการรับรู้แนวความคิดการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการรับรู้วัตถุประสงค์ ตามมาตรา 20 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 5001-10,000 บาท มีความการรับรู้อยู่ในระดับน้อย แต่การรับรู้ลักษณะสาระสำคัญด้านสิทธิ ตามมาตรา 20 อยู่ในระดับมาก

ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทความพิการ ต่อการรับรู้ แนวความคิดการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การรับรู้วัตถุประสงค์ และการรับรู้ลักษณะสาระสำคัญด้านสิทธิ ตามมาตรา 20 พบว่า ประเภทความพิการทางการเคลื่อนไหว มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย

ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคลกับระดับความคิดเห็นต่อสิทธิคนพิการ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคลกับระดับความคิดเห็นต่อสิทธิคนพิการ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยมีประเด็นในการศึกษาทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ด้านบริการทางการศึกษา ด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ ด้านบริการทางสังคม และด้านบริการสังคมอื่น ๆ ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพบว่า ด้านอายุที่แตกต่างกันมีความเห็นสิทธิบริการฟื้นฟูทางการแพทย์ และบริการสิทธิทางสังคมแตกต่างกัน ด้านระดับการศึกษา ด้านรายได้ และประเภทความพิการที่แตกต่างกัน มีความเห็นในทุกด้านแตกต่างกันต่อสิทธิตามมาตรา 20 แห่ง พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา เรื่องการรับรู้สิทธิของคนพิการ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 : กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาขอเสนอข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรส่งเสริมการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ในด้านบริการทางการศึกษา บริการทางด้านอาชีพ และบริการทางสังคม ยังไม่ครอบคลุมผู้พิการประเภท ควรกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อผู้พิการให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้หลายช่องทาง โดยคำนึงถึงความแตกต่างของความพิการ
2. รัฐควรสร้างระบบและการเข้าถึงสิทธิบริการต่าง ๆ ที่คนพิการควรจะได้รับ อาทิ ทางการศึกษา ทางอาชีพ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ที่สอดคล้องกับความต้องการของคนพิการอย่างแท้จริง
3. ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ รวมถึงมีการรณรงค์ในเรื่องการจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการให้ครอบคลุมพื้นที่ในเขตกรุงเทพฯ

4. ควรมีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องบริการสิทธิอื่น ๆ ให้กับคนพิการทุกประเภท เนื่องจากพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เป็นพระราชบัญญัติฉบับใหม่ และมีสิทธิต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้นให้แก่คนพิการ แต่คนพิการยังเข้าไม่ถึงสิทธิใหม่ ๆ ได้

5. หน่วยงานด้านการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ โดยเฉพาะในเรื่องกายอุปกรณ์ และการฟื้นฟูสมรรถภาพให้คนพิการแต่ละประเภท ยังเข้าไม่ถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ โดยเฉพาะสิทธิของคนพิการที่ควรได้รับตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550